

SPIS TREŚCI

13. BOBIK	2
13.1. Wiadomości ogólne	2
13.2. Uwagi metodyczne	2
Bobik. Odmiany badane. Rok zbioru 2025.	3
Bobik. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru 2025.	4
Bobik. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2025.	4
Bobik. Plon ziarna odmian (dt/ha). Rok zbioru 2025.	5
Bobik. Plon ziarna odmian (dt/ha) . Lata zbioru 2023– 2025.	5
Bobik. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe. Lata zbioru 2023-2025	6
13.3. Charakterystyka odmian wpisanych do Krajowego rejestru w roku 2025	7

13. Bobik

13.1. WIADOMOŚCI OGÓLNE

Wśród roślin bobowatych grubonasiennych wyróżnia się największym potencjałem plonotwórczym, który w pełni może być wykorzystany w uprawie na dobrych glebach w warunkach znacznej ilości opadów w sezonie wegetacyjnym. Rośliny bobiku największe zapotrzebowanie na wodę wykazują w okresie kiełkowania nasion, intensywnego wzrostu, kwitnienia i zawiązywania strąków. Bobik wymaga uprawy na glebach obojętnych lub lekko zasadowych, a nie toleruje gleb o niskim pH. Wytwarzając głęboki system korzeniowy drenujący glebę, poprawia jej właściwości fizyczne oraz chemiczne, co umożliwia pobieranie składników pokarmowych z głębszych i trudnodostępnych warstw gleby. Ze względu na dużą zawartość składników pokarmowych w resztkach poźniwnych, bobik jest uważany za wartościowy przedplon dla roślin następczych, przede wszystkim zbożowych. Pełni także rolę rośliny fitosanitarnej, ponieważ w gospodarstwach uprawiających dużo zbóż, pozwala eliminować niekorzystny wpływ ich uprawy po sobie, a to ogranicza występowanie chorób podstawy żdźbła.

Powierzchnia plantacji nasiennych w roku 2024 uległa zwiększeniu o blisko 700 ha w porównaniu do roku 2023 i wyniosła ponad 1700 ha, co stanowiło około 10% całej powierzchni kwalifikowanych plantacji roślin bobowatych grubonasiennych i soi.

Obecnie w KR znajduje się 14 odmian, wśród których można wyodrębnić trzy grupy, w zależności od cech morfologiczno-użytkowych roślin, są to: dwie odmiany niesamokończące o niskiej zawartości tanin, jedna odmian niesamokończących o znacznej zawartości tanin (związków antyodżywczych) i jedna odmiana samokończąca wysokotaninowa. Barwa kwiatów roślin bobiku jest cechą, która ułatwia rozpoznanie typu odmiany. Rośliny odmian form niskotaninowych cechują się kwiatami w całości barwy białej. Natomiast odmiany taninowe mają kwiaty białe, z wyraźną czarną melaninową plamką.

W roku 2025 do Krajowego rejestru (KR) wpisano trzy nowe odmiany wysokotaninowe. Dwie spośród nich pochodziły z hodowli zagranicznej, a jedna z krajowej.

13.2. UWAGI METODYCZNE

W roku 2025 ramach PDO w rejonie województwa zachodniopomorskiego założono dwa doświadczenia z bobikiem w następujących punktach: ZDOO Białogard, ZDOO Rarwino i SDOO Karżniczka (województwo pomorskie). Omawiane doświadczenia były prowadzone w trzech powtórzeniach. Doświadczenia przeprowadzono w różnych warunkach glebowo – klimatycznych.

Tabela 13.1.

Bobik. Odmiany badane. Rok zbioru 2025.

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do krajowego rejestru	Zachowujący/pełnomocnik
	1	2	3
Odmiany niesamokończące wysokotaninowe i niskotaninowe			
1	Albus *	2002	Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR ,ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
2	Amina	2024	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec
3	Apollo	2018	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70, 62 – 100 Wągrowiec
4	Callas	2025	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec
5	Capri	2018	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70, 62 – 100 Wągrowiec
6	Cartoon	2023	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec
7	Fernando *	2016	Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR ,ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
8	Genius	2024	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec
9	Ketu	2025	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70, 62 – 100 Wągrowiec
10	Mystic	2023	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec
11	Onyks	2025	Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR ,ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
12	Futura	CCA	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec
13	Trumpet	CCA	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70, 62 – 100 Wągrowiec
Odmiany samokończące wysokotaninowe			
14	Granit	2006	Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR ,ul. Główna 20, 99-307 Strzelce

*Odmiana niskotaninowa

Tabela 13.2.

Bobik. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru 2025.

Miejscowość	Białogard	Rarwino	Karżniczka
Powiat	Białogard	Kamieński	Słupski
1	2	3	4
Kompleks rolniczej przydatności gleby	Żytni dobry	Żytni dobry	Żytni bardzo dobry
Klasa bonitacyjna gleby	IV b	IV a	III a
Zasobność gleby w P ₂ O ₅ (mg/100g)	18,7 w	16 w	15,8 w
Zasobność gleby w K ₂ O (mg/100g)	14,1 śr	22,5 bw	21 bw
Zasobność gleby w MgO (mg/100g)	2,3 bn	4 śr	5,8 w
Ph gleby (w KCL)	5,3	5,9	5,6
Przedplon	Owies jary	Pszenica ozima	Pszenica ozima
Nawożenie mineralne (kg/ha)			
N (kg/ha)	-	9,9	24
P ₂ O ₅ (kg/ha)	20	25,3	60
K ₂ O (kg/ha)	40	30	90
Środki ochrony roślin (nazwa, dawka na ha)			
Zaprawa nasienna	Biofood S.C	Nitragina - bobik	Nitraza
Herbicyd	Amstaf 800 EC- 3 L/ha Keppler 502,5 SL-1,25 L/ha	Amstaf 800 EC- 1,5 l/ha Wing P 462,5 EC- 2 l/ha Foresto 502,4 SL- 0,625 l/ha + Dash HC- 0,5 l/ha	Boxer 800 EC- 2,5 L/ha WingP 462,5 EC-3 L/ha Command 360 CS- 0,1 L/ha
Insektycyd	Mospilan 20 SP- 0,2 kg/ha	-	Cyperkil Max 500 EC- 0,05 L/ha Mospilan 20 SP- 0,2 kg/ha
Fungicyd	Makler Plus 250 SC- 0,8 l/ha	-	-

Tabela 13.3.

Bobik. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2025

Lp.	Wyszczególnienie		Białogard	Rarwino	Karżniczka
	1		2	3	4
1	Siew	data	28.03.2026	01.04.2026	27.03.2026
2	Kwitnienie – początek	data	05.06.2026	30.05.2026	02.06.2026
3	Kwitnienie – koniec	data	01.07.2026	20.06.2026	26.06.2026
4	Dojrzałość techniczna	data	21.08.2026	05.08.2026	15.08.2026
5	Zbiór	data	29.08.2026	12.08.2026	05.09.2026
6	Wysokość roślin	cm	115,5	89,6	130,1
7	Masa 1000 nasion	g	612,5	529,2	503,4
8	Plon nasion	dt/ha	29,0	23,8	58,4

Tabela 13.4.

Bobik. Plon nasion odmian (dt/ha). Rok zbioru 2025.

Lp.	Odmiana	Białogard	Rarwino	Karżniczka
	1	2	3	4
Wzorzec dt/ha		29,0	23,8	58,4
Odmiany niesamokończące wysokotaninowe i niskotaninowe				
1	Albus *	25,0	26,6	50,5
2	Amina	22,1	30,7	59,3
3	Apollo	22,8	31,6	57,5
4	Callas	27,7	27,7	60,2
5	Capri	28,5	27,1	63,1
6	Cartoon	25,4	28,3	58,6
7	Fernando *	17,3	23,6	53,3
8	Genius	21,2	28,2	65,3
9	Ketu	31,2	25,6	58,9
10	Mystic	25,2	28,6	49,5
11	Onyks	21,9	28,7	62,2
12	Futura	18,8	30,0	63,2
13	Trumpet	21,8	31,0	67,3
Odmiany samokończące wysokotaninowe				
14	Granit	23,6	38,5	49,0

*Odmiana niskotaninowa

Tabela 13.5.

Bobik. Plon nasion odmian (dt/ha). Lata zbioru 2023 – 2025.

Lp.	Odmiana	2025	2024	2023	2024-2025	2023-2025
	1	2	3	4	5	6
Wzorzec w dt/ha		37,1	53,2	25,6	45,2	38,6
Odmiany niesamokończące wysokotaninowe i niskotaninowe						
1	Albus *	34,0	45,6	24,2	39,8	34,6
2	Amina	37,4	54,0	-	45,7	-
3	Apollo	37,3	57,1	25,5	47,2	40,0
4	Callas	38,5	-	-	-	-
5	Capri	39,6	55,8	26,3	47,7	40,6
6	Cartoon	37,4	56,2	26,1	46,8	39,9
7	Fernando *	31,4	47,2	25,8	39,3	34,8
8	Genius	38,2	58,9	-	48,55	-
9	Ketu	38,6	-	-	-	-
10	Mystic	34,4	54,4	26,3	44,4	38,4
11	Onyks	37,6	-	-	-	-
12	Futura	37,3	54,4	-	45,85	-
13	Trumpet	40,0	54,9	26,3	47,45	40,4
Odmiany samokończące wysokotaninowe						
14	Granit	37,0	46,2	24,5	41,6	35,9
Liczba doświadczeń		3	3	3	6	9

*Odmiana niskotaninowa

Tabela 13.6.

Bobik. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe. Lata zbioru 2023-2025

Lp.	Odmiana	Wyleganie przed Zbiorem (9°)		Wysokość roślin (cm)	
		2025	2023-2025	2025	2023-2025
	1	2	3	4	5
Wzorzec		8	8	111,7	85,8
Odmiany niesamokończące wysokotaninowe i niskotaninowe					
1	Albus *	8	8	112,8	89,5
2	Amina	8	-	108,7	-
3	Apollo	9	8	111,0	90,0
4	Callas	8	-	109,9	-
5	Capri	9	8	111,2	89,4
6	Cartoon	9	8	111,6	92,0
7	Fernando *	8	8	118,8	94,3
8	Genius	9	-	111,2	-
9	Ketu	8	-	118,2	-
10	Mystic	8	8	110,6	59,5
11	Onyks	9	-	113,8	-
12	Futura	9	-	110,4	-
13	Trumpet	8	8	113,1	88,8
Odmiany samokończące wysokotaninowe					
14	Granit	9	8	102,9	83,1
Liczba doświadczeń		3	9	3	9

- oceny w skali 9° (1° – ocena najslabsza; 9° – ocena najlepsza

*Odmiana niskotaninowa

Tabela 13.7.

Bobik. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe. Lata zbioru 2023-2025 c.d

Lp.	Odmiana	Masa 1000 nasion (g)		Rdza (9°)		Czekoladowa plamistość (9°)		Askochytoza (9°)	
		2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Wzorzec		549,0	550,0	9	8	8	8	9	8
Odmiany niesamokończące wysokotaninowe i niskotaninowe									
1	Albus *	524,5	538,4	9	8	8	8	9	7
2	Amina	533,4	-	9	-	8	-	9	-
3	Apollo	560,7	564,1	9	8	8	8	9	7
4	Callas	544,9	-	9	-	8	-	9	-
5	Capri	551,7	553,9	9	8	8	8	9	7
6	Cartoon	585,0	580,8	9	8	8	8	9	7
7	Fernando *	487,6	517,3	9	8	8	8	9	8
8	Genius	575,6	-	9	-	8	-	9	-
9	Ketu	540,4	-	9	-	8	-	9	-
10	Mystic	560,6	553,6	9	8	8	8	9	7
11	Onyks	617,2	-	9	-	8	-	9	-
12	Futura	530,0	-	9	-	8	-	9	-
13	Trumpet	549,9	525,2	9	8	8	8	9	7
Odmiany samokończące wysokotaninowe									
14	Granit	524,1	566,8	9	9	8	7	9	8
Liczba doświadczeń		3	9	3	9	3	9	3	9

- oceny w skali 9° (1° – ocena najslabsza; 9° – ocena najlepsza

*Odmiana niskotaninowa

13.3. CHARAKTERYSTYKA ODMIAN WPISANYCH DO KRAJOWEGO REJESTRU W ROKU 2025

Callas

Odmiana niesamokończąca, wysokotaninowa, przeznaczona do uprawy na nasiona.

Plon nasion i plon białka duży. Masa 1000 nasion duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach średnia, włókna surowego dość mała.

Termin kwitnienia i dojrzewania dość wczesny, okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w fazie końca kwitnienia średnia, przed zbiorem dość mała. Odporność na askochytozę, czekoladową plamistość i rdzę bobiku – średnia.

Optymalna obsada roślin około 50 szt./m².

Ketu (d. RLS217101)

Odmiana syntetyczna, niesamokończąca, wysokotaninowa, przeznaczona do uprawy na nasiona.

Plon nasion i plon białka duży. Masa 1000 nasion mała. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość duża, włókna surowego średnia.

Termin kwitnienia i dojrzewania średni, okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w fazie końca kwitnienia i przed zbiorem dość duża. Odporność na askochytozę, czekoladową plamistość i rdzę bobiku – średnia.

Optymalna obsada roślin około 50 szt./m².

Onyks (d. STH 3122)

Odmiana niesamokończąca, wysokotaninowa, przeznaczona do uprawy na nasiona.

Plon nasion i plon białka duży. Masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość duża, włókna surowego średnia.

Termin kwitnienia średni, termin dojrzewania nieco późniejszy od średniego, okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w fazie końca kwitnienia i przed zbiorem średnia. Odporność na askochytozę, czekoladową plamistość i rdzę bobiku – średnia.

Optymalna obsada roślin około 50 szt./m².